

ПАТРИК ЗЮСКІНД

«Фантом німецької розважальної
літератури»

«Отже, він усе-таки є...»

- «Отже, він усе-таки є: німецький письменник, який володіє німецькою мовою; сучасний оповідач; романіст, який не обтяжує нас спогляданням власного пупка; автор, який не навіє нудьгу».

- Так патріарх німецької літературної критики Марсель Рейх-Раніцкі охарактеризував Патрика Зюскінда після виходу роману «Парфумер».

Патрик Зюскінд – німецький письменник і драматург, один із найталановитіших представників літератури постмодернізму.

Біографія

1

Патрик Зюскінд народився 26 березня 1949 року в Амбасі біля Нюрнберзького озера в Німеччині.

3

Взагалі, музична освіта відіграла, очевидно, неабияку роль у розвитку хлопчика, але залишила й травмуючі спогади. Не лише твір-монолог «Контрабас», а й автобіографічна «Історія пана Зоммера» є прикладом подібного щемкого досвіду в його житті.

4

Мати була вчителькою фізкультури.

2

Був другим сином відомого публіциста, письменника та журналіста Вільгельма Еммануеля Зюскінда. Батько майбутнього письменника в молодості підтримував дружні відносини з Ерихом та Клаусом Маннами, писав сатиричні сценарії для кабаре та нариси. Крім того, батько Патрика Зюскінда вів добропорядний спосіб життя і був відомий своєю гостинністю та своїми «чайними вечорами», на яких малий Патрик, розважаючи гостей, мав демонструвати своє вміння грати на піаніно.

ДИТИНСТВО

1

Дитинство майбутнього письменника минало у баварському містечку Гольцгаузен, де спочатку він відвідував сільську школу, а потім гімназію.

3

Пізніше вчився в Екс-ан-Провансі (Франція), щоб покращити свої знання французької. В подальшому вивчав англійську, іспанську, латинську, грецьку також політологію, мистецтво та теологію.

2

По закінченні школи й альтернативної служби в армії Зюскінд почав вивчати Історію в Мюнхенському університеті й заробляв гроші будь-якою роботою, що траплялась йому (працював у патентному відділі фірми «Сіменс», тапером у танцзалі, тренером з настільного тенісу). Однак, так і не закінчивши навчання, вирішив стати вільним письменником.

4

Після цього він заробляв собі на життя написанням сценаріїв. Разом з режисером Гельмутом Дітлем було написано сценарії до двох успішних телевізійних фільмів «Кір Рояль і Монако Франц» і «Россіні, або вбивче питання хто з ким спав».

Творчість

1

Перший успіх Зюскінду на театральній сцені принесла п'єса-монолог «Контрабас», написана 1981 року. Це драма для одного актора, що за жанром нагадує скетч. У середині 80-х за частотою постановок ця п'єса посідала перші позиції в Європі. З м'яким гумором Зюскінд малює портрет розчарованого невдахи в суспільстві, де понад усе ставиться успіх. Контрабасист веде гіркий монолог про свій інструмент та довколишній світ, констатує, що в оркестровій ієрархії він займає передостаннє місце.

2

Сам Патрик Зюскінд прокоментував свою п'єсу так: «У ній поряд з іншим ідеться про існування людини у своїй маленькій кімнатці. Я керувався при написанні своїм власним досвідом, тому що я також значну частину свого життя проводжу в маленьких кімнатах. Але я сподіваюся, що колись знайду таку кімнату, яка буде настільки мала та тісна, що я втомлюся від самотності. І тоді я напишу п'єсу для двох акторів у більшій кількості кімнат».

Доля чи випадковість?

П'єсі «Контрабас» Зюскінд зобов'язаний тим, що 1985 року побачив світ його світовий бестселер «Парфумер».

Обкладинка до роману

А трапилось це так

Секретарка впливового цюрихського видавництва «Діоген» побачила в театрі п'єсу «Контрабас» такого собі Патрика Зюскінда. Наступного дня вона розхвалила театральну подію своєму шефові, видавцеві Даніелю Кеелю. Видавець, будучи людиною зайнятою, в театр піти не зміг, але попросив принести йому п'єсу. Твір справив на нього враження, і невдовзі він відвідав перспективного автора в його квартирці на горищі у Мюнхені.

“Поганий” роман

1

Зюскінд на запитання, чи є в нього ще якісь нові твори, відповів, що має роман, щоправда, поганий.

↓

Переглянувши рукопис, видавець був у захваті, але проявив обережність і видав книгу тиражем лише в десять тисяч примірників, які одразу ж розійшлися. Уже через два місяці вийшло друге видання – 155 тисяч примірників. Роман «Парфумер» **дев'ять років** перебував у списках німецьких бестселерів.

2

Відомо, що написанню передувала кропітка підготовча робота: автор об'їхав місця дії майбутнього роману, досить довгий час вникав у секрети парфумерії на фірмі «Фрагонард», і, нарешті, вивчав велику кількість літературних і культурологічних джерел, які він щедро використав у романі.

3

До Зюскінда приходять світова слава. Цей роман було перекладено **46 мовами**, в тому числі і на латину, і продано близько **15 мільйонів** примірників. Ім'я Патріка Зюскінда стало культовим.

Досконалий аромат Сюжет

Жан-Батист Гренуй народився на початку XVIII ст. в Парижі поблизу рибного ринку, «у найсмердючішому місці всього королівства».

У нього найтонший у світі нюх, але сам він позбавлений будь-якого запаху. Він зовсім не пахне, а, отже, існує для людей. Іншою його незвичайною властивістю була здатність приносити нещастя: всі, хто його якоюсь мірою стосувались, помирали.

Ціль його життя – створити парфуми, котрі будуть пахнути краще всіх на світі, і з їхньою допомогою він стане самою коханою і бажанною істотою. Ідучи на серійні вбивства, Гренуй створює такий аромат. Але досягнувши цього, герой розуміє, що він не отримав головного – власного запаху. Жан-Батист, як і раніше, абсолютно самотній і ніким нелюбим. В кінці роману Гренуй, надушившись парфумами, відправився на кладовище, місце свого народження, де і був роздертий та з'їдений розбійниками.

Геній чи злочинець

«Гренуй» у перекладі з французької означає «жаба». Герой і схожий на відразливу істоту в людській подобі - жорстокий, спритний, він володіє неймовірним для людини нюхом. Як жаба, він — «холоднокровний», але відчуває тепло живої плоті. Як тварина, він вбиває не з ненависті чи заздрощів, а для того, щоб вижити.

Кадр із фільму "Парфумер"

Жан-Батист Гренуй - це людина, яка заперечила головний закон: "Геній і злочинство не сумісні".

Кадр із фільму "Парфумер"

- Екранізація роману з'явилася лише через два десятиліття після його опублікування. Після тривалих зволікань Зюскінд таки піддався вмовлянням свого друга Бернда Ейхінгера і продав йому права на екранізацію роману за 10 мільйонів євро.

Зйомки фільму проходили в Іспанії у місті Барселона: Париж, де мала б проходити ця подія, виявився сильно віддаленим від того міста, яким він був в XVIII ст.

Нужно признать, что перед режиссером фильма стояла непростая задача: Жан-Батист Гренуй не просто убийца, не просто сумасшедший, не просто одержимый желанием создать идеальный запах для себя самого. Это гений с очень тонкой психологией и сложным устройством внутреннего мира. Тыкверу пришлось постараться, чтобы раскрыть этот мир в картине. И он оказался прекрасным мастером своего дела с \$60 миллионами в кармане на экранизацию.

Про фільм

Тыквер, как и Зюскинд, досконально точен в деталях, разборчив, красивого и безобразного — этими противоречивыми сценами он наполнил фильм. И уродство, и красота открываются в одинаковой степени глубины последовательности: деталь за деталью. С поразительной точностью режиссер воссоздает картинку, которая витала в голове во время чтения книги.

Фильм насыщен красками: очень точно подобраны нужные тона, свет, оттенки неголливудских цветов.

Мир человека, для которого запах — единственный способ передать на экране как нельзя лучше. Воздействовать это сложнее. В целях достижения обонятельного эффекта изобразительно-выразительные средства — звуки, музыка, монологи, ракурсы, планы — это все, что можно было использовать при экранизации так и не удалось догнать мастера слова настолько искусным, что во время чтения казалось, легким намеком на описанные ароматы.

И все равно Тыквер великолепно справился с задачей, прочувствовав, какие ингредиенты нужны для каждого гениального образа Жана-Батиста Гренуя.

Божественний запах любові...

- Зюскінд відкриває нам таємницю людських стосунків. Запах, вважає автор, впливає на нашу підсвідомість і викликає в нас ті або інші почуття, хоча ми навіть не здогадуємося про їх джерело. Саме таке відкриття робить Гренуй і вчиться відтворювати будь-які аромати, а потім і почуття. Відкриття Гренуя приводить до катастрофічних наслідків. Один з них полягає в тому, що герой не залишає нам чудотворного рецепта: ми приречені здогадуватись про його склад і самотійно шукати цей божественний запах любові...

- Якщо П. Зюскінд у своїх творах
- знову й знову повертається до теми мистецтва, становлення генія і його
- катастрофи, то виникає припущення, що так само як його ранній досвід
- невдач у мистецтві, так і протест проти батька знайшли своє відбиття в творчості, в романі
- про те, що сила генія може бути творчою або руйнівною залежно від того, що супроводжує його — любов чи ненависть. Якщо геній обирає шлях зла, безмірна сила його таланту знищує його самого й не залишає нічого корисного для світу. Тому історія й не зберігає імен таких людей.

Геніальний відлюдник

- Патрик Зюскінд має імідж відлюдкуватого та сором'язливого одинака. Своє останнє інтерв'ю він дав ще понад 20 років тому. Приблизно такої ж давності й незначна кількість його публічних фото. Він майже не виступає на публіці і відмовився від кількох літературних нагород. Попри те, що роман Зюскінда «Парфумер» перекладено на понад 40 мов, в тому числі українську, і він розійшовся 15-мільйонним тиражем, про самого автора й досі мало що відомо. З гідною подиву впертістю Зюскінд продовжує залишатися інкогніто і для читачів, і для ласих на сенсації ЗМІ.

Після «Парфумера» Зюскінд написав ще кілька короткожанрових творів, але з 1991 року як письменник практично не подає голосу. Нині Зюскінд нібито мешкає в Мюнхені та Парижі. Писати повністю Зюскінд не припинив. Але після неймовірного успіху «Парфумера» планка лежить надзвичайно високо, про це говорить навіть сам письменник.

- Дизайнер та парфумер Тьєрі Мюґлер вирішив матеріалізувати “парфумерну колекцію” Жана Батіста Ґренуя.

- До свого найуспішнішого роману «Парфумер» Зюскінд продемонстрував своє відношення. «Написати такий роман – це жахливо. Я не думаю, що я зроблю це ще раз» – зізнався він 1985 року. Його скромність і потаємність мають свої принципи. Вони здаються глибокою недовірою до прилічення митця до лику СВЯТИХ.

Кадр із фільму
"Парфумер"

- Кажуть, у юності Патрик Зюскінд пожартував, що хотів би написати книгу, з якої міг би прожити все життя. Саме так воно й сталося.
- 26 березня авторові всесвітньовідомого роману «Парфумер» виповнюється 60 років.

